

Sådan går det den, der samler sig skatte, men ikke er rig hos Gud!
Jeg VIL være rig hos Gud!

Det 9. og 10. bud advarer imod at samle sig skatte andre steder, end hos Gud! Det 9. og 10. bud handler om, at jeg kan blive fattig hos Gud, og dermed vandre mod fortabelsen!

Luther siger i sin Store Katekismus: *Gud har føjet disse to bud til, for at man skal anse det for syndigt og forbudt at begære næstens hustru eller ejendom eller på nogen som helst måde trachte efter det ... ingen må planlægge at tilegne sig noget, som tilhører en anden ... det er også forbudt at fralukke næsten noget, selv om man kan gøre det med ære overfor verden...*

Jo, for det er så såre naturligt, siger Luther videre – naturen er nemlig sådan indrettet, at ingen under den anden at have lige så meget, som man selv har ... sådan er vores natur – i syndens verden.

Det ser vi også af grundteksten til 5.Mos.5,21, hvor der er anvendt to forskellige udtryk, nemlig at budet er rettet både mod at udvikle dette begær med vilje og forsæt – OG mod selve begærets tilstedeværelse i hjertet – altså egentlig mod selv arvesynden.

Det er derfor, disse to bud går så dybt. Gud vidste da kun alt for godt, at selv der hvor jeg ikke i egentlig forstand vil bryde det 6. bud om seksuelle synder – eller det 7. bud om havesygen – så kan jeg ikke desto mindre komme til at overtræde det 9. og 10. bud alene grebet af begæret efter næstens ejendom eller ægtefælle. Også selvom det i menneskers øjne og efter gældende lov ikke er en forbrydelse!

Disse bud går altså et spadestik dybere end det 6. og 7. Martin Luther har en meget interessant vinkel på det i Den Store Katekismus. Den gør på, at dette bud er sådan en slags ekstra bud, som Gud har givet med særlig adresse til jøderne – og også til mennesker, der bilder sig ind, at bare de har overholdt de foregående bud i det ydre, så er alting i orden!

Det er ikke nok, siger han, at jeg ikke rent fysisk har brudt mit medmenneskes ægteskab. Hvis jeg ser på hans ægtefælle og får lyst til at gå i seng med hende, så har jeg overtrådt det 6. bud. Og går jeg med et uopgjort og uforsonligt forhold til et andet menneske, så har jeg allerede begået drab. Ja, og vi kunne føje til: hvis jeg ser på nabos nye bil eller sommerhus og får lyst til at tage det fra ham, ja, så har jeg allerede stjålet det.

Dette bud forbliver altså et bud som alle de andre, der til stadighed anklager os og viser os, hvor retskafne vi er i Guds øjne, konkluderer Martin Luther.

Jo, drømme er OK – ønsker er OK ... det er begæret, det er misundelsen, der ikke er OK. Som der står i Jakob 1,14-15:

Når man fristes, er det ens eget begær, der drager og lokker én; når så begæret har undfanget, sætter det synd i verden, og når synden er vokset op, føder den død.

Begæret har det nemlig med at tage magten fra dig og mig.

Kan I fornemme, hvor vi er? Det her er ikke at samle sig skatte hos Gud! Der er noget, jeg ikke må, og noget, jeg skal gøre. Jeg må ikke have lov til at begære det, der tilhører mit medmenneske, så jeg planlægger eller arbejder på at få det fra ham – ”heller ikke, når det kan ske med tilsyneladende god ret,” siger Martin Luther i Den Store Katekismus.

Det er derfor, Luther forklarer det sådan i Katekismus Updated:

Du må ikke begære ... *Det vil sige:* Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke misunder vores medmenneske, hvad han ejer, eller forsøger at narre det fra ham. I stedet skal vi respektere, hvad han ejer, og hjælpe ham til at beholde det ... og [i det 10. bud] søge at styrke hans forhold til dem, der står ham nær.

Hvis jeg på en eller anden måde er arbejdsgiver og gerne vil have fat i nogle medarbejdere over hos konkurrenten, så kan jeg godt begynde at lokke dem med bedre løn eller arbejdsvilkår. Det har jeg jo lov til – jeg har ikke gjort noget forkert juridisk set. Men det kan godt være, jeg har et problem i forhold til det 9. og 10. bud. Også hvis jeg ved f.eks. økonomiske transaktioner får ”lokket” arbejde eller ejendom fra min næste ... ganske lovligt ja, men til skade for ham.

Eller hvis jeg lægger an på hans kæreste eller forlovede, så det ender med, at han mister hende. Brud på det 6. bud er det vel egentlig ikke ... nej, det er det kun, hvis jeg bryder mit eget ægteskab eller bryder ind i andres ægteskab pga. et begær ... misundelse! Men her bryder jeg alligevel det 9. og 10. bud! *Vi skal nemlig vide, at Gud ikke vil have, at du fratager næsten noget, der tilhører ham, så han må mangle det ...* siger Martin Luther i Den Store Katekismus.

Nej, siger Rosenius, Herren fæster sine øjne direkte på dig og siger: *Din fromme skalk.* Du er gennemskuet – du elsker jo ikke din næste som dig selv! – måske har du handlet juridisk lovligt, men i mine øjne står du som tyv!!!

Her er vi altså inde ved hjertet af mit forhold til mit medmenneske! – om jeg virkelig frygter og elsker Gud ... og ser mit medmenneske i det lys ... om jeg virkelig VIL samle mig skatte hos Gud!

Var det ikke det, vi hørte læst i Fil.2, hvor Jesus er det store forbillede:

Gør intet af selvished og heller ikke af indbildskhed, men sæt i ydmyghed de andre højere end jer selv. Tænk ikke hver især på jeres eget, men tænk alle også på de andres vel. I skal have det sind over for hinanden, som var i Kristus Jesus ... se på Jesus! – han gav afkald på det, han egentlig havde ret til – for min skyld!

Vel må jeg konkurrere med andre mennesker – både personligt og i arbejdslivet – men der er altså nogle grænser, jeg må være bevidst om – at jeg også her ved, at jeg står overfor et menneske, som er elsket af Gud, og som jeg ikke har lov til at gøre ondt, selvom han har noget, jeg gerne vil ha'! – og ikke udnytte den økonomiske krise med ham!

Vi skal som gode børn nemlig ingenting begære udover Gud og hans behag. Vil Gud give os mad, drikke, klæder, venner, ære og anseelse, må vi nyde deraf til vort bedste og takke Herren, så længe han velsigner os med dette. Men behager det Gud at tage disse goder fra os igen, skal vi fortsat være tilfredse ... når bare vi har ham selv og hans velbehag i behold!!! Dette skal være vort *ene fornødne* – som Asaf siger i Sl.73,25 – gl. oversættelse: *Har jeg blot dig, da attrår jeg intet på jorden.*

Det er derfor, vi kan sige, at disse to sidste bud ligesom løber i en ring sammen med det første bud ... nemlig at Herren må være mit hjertes eneste Gud, den eneste genstand for mit begær, min kærlighed, min tørst og mit higen. For begærer jeg det, der tilhører mit medmenneske, så er det jo i virkeligheden et udtryk for, at jeg er utilfreds med det liv og de vilkår, Gud har givet mig. At jeg er utilfreds med den Gud, der har givet mig livet!!!

At begære holder nemlig synden levende hos mig – for det er en del af syndefaldets forbandelse.

Men hold op, hvor er det svært! Lad os forsøge nu at blive mere konkret!!! For vi snakker sjældent om det – begæret, eller skal vi kalde den misundelsen. Den findes overalt, selv i de mest helligste situationer.

Misundelse er, når jeg ikke under et andet menneske et gode, som det har. Ja, at jeg selv ønsker at have det gode, som du har – for jeg ønsker ikke, du skal have det bedre end mig på et givet område i livet.

Misundelse er i sin rod mangel på kærlighed – 1.Kor.13,4: *Kærligheden ... misunder ikke!*

Selvom misundelse er vidt udbredt, er det sjældent, den træder frit frem i lyset. *Hvornår har I sidst hørt om det i et frit vidnesbyrd?* Den lever nemlig sit skjulte liv i vores indre, og vi opdager såmænd ikke engang altid selv, når den dukker frem i bevidste følelser og tanker.

Selv over sin bedste ven kan man blive misundelig. Godt nok ønsker vi tillykke med det nye job, kæresten, den positive omtale eller det nye sommerhus eller sommerbukken, men indvendig glæder vi os ikke over det. Indvendig ærgrer vi os over, at det ikke er os selv, som har fået gevinsten, og glæden over den andens lykke kan i høj grad være facade.

Vi viser det ikke, nej – og vi vil sjældent rigtig vedkende os misundelsen overfor os selv. Derfor lever misundelsen sit skjulte liv under vores livs overflade, men den spreder en gift, der ikke er fra Gud!

Den kan også bevæge sig ad mange forskellige spor.

Det kan handle om materielle ting, som vennens bil og hus eller venindens tøj og møbler eller rejserne til udlandet ... Det kan også handle om andres livssituation, om de er gift eller har en kæreste, hvis man ikke selv har ... om de har et godt arbejde, hvis man ikke selv har ... om de har børn, hvis man ikke selv kan få børn ... om de har mange venner, hvis man ikke selv har ...

Et andet område, hvor misundelsen kan dukke op handler om en persons evner og egenskaber. Det kan for eksempel dreje sig om vennens eller kollegaens faglige evner, udseende, humør og humor, intellektuelle skarphed, formuleringsevne, charme og karisma og mange andre ting.

Uanset hvilke spor misundelsen finder i os, så er den en tyv ... den samler IKKE skatte hos Gud – den stjæler. Hvad stjæler den dog?

Misundelsen stjæler vores taknemmelighed, glæde og tilfredshed. Det gælder for gymnasieeleven, som er taknemmelig og glad for en god middelkarakter til eksamen, indtil hans ven kommer og fortæller, at han har fået et højere tal, så er det ikke sjældent, at utilfredsheden har meldt sig. Det kan også være manden, som glæder sig over sin nye brugte bil, indtil han møder en af de andre mænd fra missionshuset, som har fået en nyere og større bil, så reduceres glæden, og der kommer lidt ærgrelse, selvom man selvfølgelig ikke lader sig mærke med noget. Eller hende der glæder sig over nogle nye møbler til sit hjem eller nyt tøj til en fest, men mister noget af begejstringen, da hun ser venindens dyrere og finere møblement eller tøj og sko ... Misundelsen er ikke alene en negativ følelse overfor et andet menneske – nej, den stjæler også taknemmeligheden over det, som Gud har givet til os.

Flemming Stidsen skriver i sin bog: *Vær fuldkommen*: ”Lysten til det, som er godt og smukt, bliver en forbandelse, når det bliver til begær [misundelse]. Det tager magten over mig. Begæret bilder mig ind, at der er noget, jeg ikke kan leve uden. Det var begæret, der førte synden ind i verden ... Men det er også begæret, der holder synden levende.”

Når man fristes, er det ens eget begær, der drager og lokker én, siger Jakob i sit brev (1,14-15), ... og når synden er vokset op, føder den død.

Det er altså misundelsen, begæret, der fører til brud på hvert eneste af Guds ti bud. Som der står i 1.Tim.6,8-10: ... *har vi føde og klæder, skal vi lade os nøje med det. Men de, der vil være rige, falder i fristelse og baghold og henfalder til utallige tåbelige og skadelige tilbøjeligheder, som styrter mennesker i undergang og fortabelse. For kærlighed til penge er roden til alt ondt; drevet af den er nogle blevet ført bort fra troen og har voldt sig selv mange smerter.*

Kære ven, det er for alvorligt til, at du bare kan lade det her være eller ligefrem lege med det i dine tanker – som om det var en kriminalroman, hvor du hele tiden leder efter motivet – begæret – og dyrker det. Det er livsfarligt. Det er noget, du må kæmpe imod, og som du må tale med Gud om ... før begæret har taget magten over dig, og synden er sat i verden. Det begynder med misundelse ... det lever videre i synd. Og det ender med død.

Derfor, kære menighed, bekæmp misundelsen. For i sit inderste er den imod Jesu ord om, at vi skal elske vores næste, og gøre mod ham og hende, som vi vil, at de skal gøre mod os. Den skal også bekæmpes, fordi den mindsker vores taknemmelighed til Gud ... og gør vort liv fattigere både åndeligt og mentalt. Derfor formaner Peter: *Derfor skal I aflægge ... misundelse.* (1.Pet.2,1)

Jeg tror, der er to veje i denne bekæmpelse – i denne daglige kamp: Den første er syndsbekendelse – at bringe misundelsen frem i Guds lys med navns nævnelse for at lade Gud se den og glemme den. Misundelsen har det som muldvarpen, der ikke trives godt i klart lys!!! For det andet kan vi bekæmpe misundelsen ved at udtrykke vores tak i konkrete ord. Ja, tak Gud for alle hans gode gaver til dig, også når de pludselig ser mindre ud i sammenligning med naboens. Tak også Gud for den velsignelse, han lader ramme din næste, også selvom det på et givet område ser ud til at være mere end det, som har ramt dig – og får du overskud: så vis synlig glæde overfor din næste! Altså: sæt ord på!

Taknemmelighed og misundelse kan nemlig ikke trives sammen!!!

Nej, de, som er døde fra loven og nu lever under den evige nådes vilkår pga. korset, fryder sig højlydt og fyldes af kærlighed til Gud og til loven ... som noget ganske naturligt. Ånden er villig, skønt kødet er skrøbeligt, ja. Men du har nu budenes rettesnor kær og har intet at frygte af budenes trusler og domme ... så længe du lever i taknemmelighed til din Gud.

DA frygter og elsker du ham – og lader det lyse for dig, når du møder andre! Det er at samle sig skatte hos Gud.

Amen.